

تاریخچه بهداری هرمزگان

گردآورنده
مهندس علی کمالی زاده

سرشناسه	: کمالی‌زاده، علی، ۱۳۵۴
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخچه بهداری هرمزگان / نویسنده علی کمالی‌زاده
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	: ۷۱۲ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۳۱۷ - ۰۸۴ - ۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان
موضوع	: مراکز پزشکی - ایران - هرمزگان - خدمات - بیمارستان‌ها
موضوع	: Medical centers - Iran-Hormuzgan - Medical care-Hospitals
رده‌بندی کنگره	: LGR۱۸۲۱
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۸ / ۵۵
شماره کتابخانه ملی	: ۹۱۰۰۵۱۳

تاریخچه بهداری هرمزگان

گردآورنده: مهندس علی کمالی‌زاده

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۴۰۱

چاپ صدف: ۵۰ نسخه

۵۸۰/۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvannashr.ir

۹۷۸ - ۶۲۲ - ۳۱۷ - ۰۸۴ - ۳

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: کلیات هرمزگان
۱۴	تقسیمات کشوری
۱۶	موقعیت جغرافیایی
۱۹	فصل دوم: تاریخچه بهداشت و درمان ایران
۲۰	تاریخچه پزشکی در ایران
۳۵	قرنطینه‌ها
۴۴	الف) قرنطینه بندرعباس
۵۰	ب) قرنطینه بندرلنگه
۵۲	ج) قرنطینه بندر جاسک
۵۸	بیمارستان هرمز
۵۸	بیمارستان بندرعباس
۶۴	بیمارستان باسعید و قشم
۶۶	بیمارستان بندرلنگه
۶۸	بهداشت و درمان در سواحل و بنادر ایران در خلیج فارس
۷۶	بیماری‌ها و همه‌گیری در هرمزگان
۱۱۱	حکیمان و طبیبان محلی در هرمزگان
۱۳۵	فصل سوم: تشکیلات بهداشت و درمان
۱۳۶	تشکیلات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۴۱	تشکیلات بهداری کشور در سال ۱۳۲۴
۱۴۲	تشکیلات وزارت بهداری ایران در سال ۱۳۴۲
۱۵۳	سازمان زنان ایران

۱۶۱	فصل چهارم: مراکز درمانی هرمزگان
۱۶۲	درمانگاه‌های هرمزگان
۲۱۰	بهداری در هرمزگان (بهداری کل استان ساحلی)
۲۲۵	بهداری بندرعباس
۲۳۲	بهداری میناب
۲۳۶	بهداری بستک
۲۴۴	بهداری بندرلنگه
۲۴۹	بهداری جاسک
۲۵۱	بهداری حاجی‌آباد
۲۵۲	بهداری جناح
۲۵۲	بهداری لاوان
۲۵۳	بهداری کیش
۲۵۴	بهداری قشم
۲۵۴	سپاه بهداشت
۲۶۵	مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی (اورژانس)
۲۷۱	امداد دریایی علوم پزشکی
۲۷۸	امداد هوایی علوم پزشکی
۲۷۹	اداره ریشه‌کنی مالاریا
۲۹۴	مرکز مبارزه با تیفوس
۲۹۶	اداره نظارت بر مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی
۲۹۷	وضعیت بهداشت هرمزگان در سال ۱۳۵۱
۲۹۹	داروخانه‌ها
۳۱۸	شرکت سهامی دارو پخش
۳۲۰	پزشکان خارجی در هرمزگان

۳۳۳	فصل پنجم: دانشگاه علوم پزشکی
۳۳۴	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی هرمزگان
۳۳۵	بیمارستان‌ها و مراکز درمانی
۳۴۱	بیمارستان شریعتی بندرعباس
۳۵۵	بیمارستان ام‌لیلا بندرعباس
۳۵۸	بیمارستان امام رضا بندرعباس
۳۶۰	بیمارستان شهید محمدی بندرعباس
۳۶۸	بیمارستان حضرت ابوالفضل میناب

۳۷۱	بیمارستان فارابی بستک
۳۷۷	بیمارستان شهدای بندرلنگه
۳۸۶	بیمارستان کودکان بندرعباس
۳۸۸	بیمارستان ابن سینا بندرعباس
۳۸۹	بیمارستان صاحب الزمان بندرعباس
۳۹۰	بیمارستان سیدالشهدا بندرعباس
۳۹۲	بیمارستان نیروی هوایی ارتش در بندرعباس
۳۹۲	بیمارستان خلیج فارس بندرعباس
۳۹۴	بیمارستان خاتم الانبیاء بندرعباس
۳۹۵	بیمارستان رستماني پاریسان
۳۹۷	بیمارستان پارس ابوموسی
۳۹۸	بیمارستان نیاپور بندر خمیر
۴۰۰	بیمارستان پیامبر اعظم قشم
۴۰۲	بیمارستان حضرت فاطمه الزهرا حاجی آباد
۴۰۳	بیمارستان امام علی رودان
۴۰۵	بیمارستان خاتم الانبیاء جاسک
۴۰۶	بیمارستان بقیه الله الاعظم بشاکرد
۴۰۷	بیمارستان امام سجاد سیریک
۴۰۹	بیمارستان کیش
۴۱۰	سایر بیمارستان ها و مراکز درمانی

۴۱۵	فصل ششم: مراکز آموزشی علوم پزشکی
۴۱۶	آموزشگاه بهیاری
۴۱۹	آموزشگاه های بهورزی
۴۲۵	پردیس دانشگاه علوم پزشکی
۴۲۷	دانشکده های پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
۴۳۲	نشریات پزشکی

۴۳۵	فصل هفتم: پزشکان
۴۳۶	پزشکان در هرمزگان

۴۶۵	فصل هشتم: سازمان های مرتبط با خدمات درمانی
۴۶۶	جمعیت هلال احمر
۴۷۱	جمعیت های شیر و خورشید سرخ (هلال احمر) در هرمزگان

۴۷۳.....	واحدهای جمعیت بندرعباس.....
۴۷۵.....	خلاصه فعالیت‌های سازمان جوانان بندرعباس در سال ۱۳۳۷.....
۵۲۷.....	سازمان بهزیستی.....
۵۲۹.....	بهزیستی در هرمزگان.....
۵۴۳.....	سازمان انتقال خون.....
۵۴۵.....	انتقال خون در هرمزگان.....
۵۵۳.....	خیرین بهداشت و سلامت.....
۵۶۳.....	سازمان نظام پزشکی.....
۵۶۶.....	سازمان نظام پرستاری.....
۵۶۹.....	فصل نهم: علوم پزشکی و جانفشانی.....
۵۷۰.....	نگاهی به نقش کادر درمان هرمزگان در دفاع مقدس.....
۵۷۷.....	بخشی از جانفشانی نیروهای کادر درمان.....
۶۱۵.....	بیماری کرونا و نقش حافظان سلامت.....
۶۱۹.....	فصل دهم: پیوست‌ها.....
۷۰۵.....	منابع و مآخذ.....

مقدمه

به نام آنکه شفاعت می‌دهد، با تولد انسان، درد و رنج به همراه او بوده و از این رو سعی نموده تا آن را درمان کند. او برای بهداشت و درمان خود همواره از ابتدایی‌ترین دارو و ساده‌ترین وسایل تا داروهای ترکیبی و ابزارآلات پیشرفته آن زمان به کار برده است. او به این نتیجه رسیده که برای زنده ماندن علاوه بر خوراک و سرپناه، نیاز به داروهای گیاهی دارد و همواره به دنبال آن بوده است. با توسعه جوامع بشری، او برای پیشگیری از بیماری‌ها، ارتقای سلامتی، افزایش طول عمر و درمان بیماری‌ها، نیازمند دانش و تجربه بوده است که این یعنی تامین بهداشت عمومی. بهداشت عمومی به زبان ساده یعنی پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها و درمان مکرر و ارتقای سلامت و افزایش تندرستی برای ایجاد یک جامعه سالم و پویا است. تامین امکانات بهداشتی به عنوان مهم‌ترین و اصولی‌ترین نیازهای مردم بوده که نشان‌دهنده وضعیت اجتماعی و سلامت در جامعه می‌باشد.

از سال‌های دردی و بیماری، خوب، بد و تلخ و شیرین، گذشت و امروزه باید از پزشکان، پرستاران، بهیاران و کارکنان مراکز درمانی و بهداشتی که در آن ایام با نبود امکانات بهداشتی کافی به امر خدمات‌رسانی در بهداشت و درمان نقش داشتند، یاد می‌شود. پزشکان زیادی اعم از ایرانی و خارجی در استان هرمزگان خدمات شایانی نمودند و جای تشکر دارد. از طرفی افراد زیادی در خصوص بهداشت و درمان در سواحل خلیج فارس تالیفات گرانبه‌ای به رشته تحریر در آوردند. از پزشکان خارجی گرفته تا پزشکان داخلی. دکتر کمپفر، دکتر الگود، ویلم فلور، محسن روستایی، دکتر

باهر فرقانی، دکتر منصور جلالی، دکتر کیومرث ناصری، دکتر ایرج نبی‌پور، الهام ملک‌زاده و دیگر پزشکان بزرگوار، مطالبی را در خصوص بهداشت و درمان در مناطق جنوب و حاشیه خلیج فارس بیان نمودند.

کتاب حاضر سعی در معرفی تاریخچه‌ای از بهداشت و درمان در سطح استان هرمزگان دارد که جهت بررسی تاریخچه آن، از کتاب‌ها، روزنامه‌ها و مقالات نویسندگان بزرگوار استفاده شده و به رشته تحریر در آمده و این کتاب چکیده‌ای از خدمات کادر پزشکی است. از آنجایی که در سال ۱۳۹۶ به مدت دو سال در واحد پسماند عفونی مراکز درمانی و بیمارستانی شهرداری بندرعباس مشغول به کار بودم و از آنجایی که اطلاعات، مدارک و اسناد در حال از بین رفتن بود به ذهنم رسید که حداقل این مطالب جمع‌آوری شود و تا جایی که ممکن بود، در مورد مراکز درمانی و بیمارستانی استان هرمزگان تاریخچه‌ای تدوین کنم. دلیل پراکندگی و عدم پیوستگی بعضی از مطالب کتاب به دلیل عدم منابع و اطلاعات کافی و عدم همکاری‌های لازم توسط بعضی از افراد می‌باشد.

در اینجا بر خود لازم و ضروری می‌دانم با اتمام وجود و از صمیم قلب از همه عزیزانی که به هر نحوی در نوشتن این اثر نقش داشته‌اند سپاسگزاری کنم. از جناب آقای دکتر منصور جلالی که از آغاز کار تا پایان دلسوزانه بنده را در تمام مراحل تدوین راهنمایی و تشویق نمودند. دوستان خوبم سید علی حسینی که به دلیل یاری‌ها و راهنمایی‌های بی‌چشمداشت ایشان بسیاری از سختی‌های راه برایم آسان‌تر شد. آقای بهرام دیده‌جهان و عبدالرحمن خشنود (بستک) که همیشه همراه بنده بود و دیگر عزیزان که با تمام دلگرمی‌هایشان در جمع‌آوری منابع همکاری داشته‌اند و در نهایت از سازمان مرکز اسناد ملی ایران (تهران) سرکار خانم مراد علییان و سکینه نظری تخته‌نژاد کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از دکتر حسین فرشیدی ریاست دانشگاه علوم پزشکی استان هرمزگان، دکتر حسام‌الدین کمال زاده (واحد فناوری)، دکتر مریم رضائی سرخابی (واحد آمار)، دکتر امید صفا (دانشکده داروسازی)، دکتر فاطمه نوروزیان (روابط عمومی)، دکتر عباس ابراهیمی (امور خیریه دانشگاه)، دکتر سیما عابدینی، عباس نوروزی (اداره کل میراث

فرهنگی)، آذر بنگلی (دانشگاه علوم پزشکی)، حراست دانشگاه، قاسم جلالی و نیکنام (بهبیستی)، سحر رفیعی و علی اعمی برنطین (هلال احمر)، فرخنده محمد جعفری و دکتر ایمان زارعی (انتقال خون)، عالیہ رزمگه (بیمارستان شهید محمدی)، خانم نگهبان (بیمارستان دکتر شریعتی)، خانم دکتر زعفرانچی (بیمارستان ام‌لیلا)، زهره محتشمی‌راد (بیمارستان خاتم الانبیا)، ندا سلطانی شاه‌آبادی و زلیخا ورقه (نظام پرستاری)، الهه مشتزن (نظام پزشکی)، ناصر زینلی عباسی (مجمع خیرین سلامت)، فاطمه دلسوز (اورژانس)، رضا نژاد (بیمارستان نیروی دریایی ارتش)، محمد جدکاره (بستک)، ابراهیم اسلامی جوزانی (مالاریا)، ابراهیم رئیسی (بهداری بستک)، مژگان بدیعی (مترجم)، کامیلیا کاکي، دکتر فریدون عبدلی‌فرد، سید ضیاء هاشمی رحیمی، سیمین فیروزی، سید رضا هاشمی رحیمی، نصرالله کریمی (پارسیان)، محمد پاکوهی (بیمارستان خلیج فارس) احمد سایبانی و دیگران عزیزان که اطلاعات با ارزشی در اختیار این جانب قرار دادند، تشکر می‌شود. از همه عزیزان که تصاویر تاریخی از مراکز درمانی را در اختیار این جانب قرار دادند صمیمانه تشکر می‌کنم. از آقایان رضا سهرابی (اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان هرمزگان)، عبدالجلیل مرداسنگی، جابر انصاری‌زاده، حسین حسین‌زاده شهابی (مرکز اسناد تاریخی شهرداری بندرعباس)، گوهرتاج پژمان، محسن ناخدا و هومن دهقانی قدردانی می‌کنم. در پایان از کسانی که در تهیه و تدوین این کتاب، با این جانب همکاری نموده و نامی از آنها برده نشده، کمال تشکر دارم و از صاحب‌نظران استدعا دارم که بر این جانب منت گذاشته، نظرات و نواقص و کمبودها را به شماره تلفن ۰۹۱۰۷۰۷۰۱۲۹ ارسال فرمایند تا در چاپ بعدی لحاظ گردد.

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خشنود باشی و ما رستگار

با تقدیم احترام
مهندس علی کمالی‌زاده